

Título: DEL LABORATORI AL BANC DE SANG: LABORATORIOS GRIFOLS I LA INDUSTRIALITZACIÓ DE L'HEMOTERÀPIA (1909-1950)

Nombre: SANS PONSETI, CRISTINA

Universidad: Universidad Autónoma de Barcelona

Departamento: Filosofía

Fecha de lectura: 09/10/2023

Programa de doctorado: Programa de Doctorado en Historia de la Ciencia por la Universidad Autónoma de Barcelona y la Universidad de Barcelona

Dirección:

- > **Director:** Sara Lugo Márquez
- > **Codirector:** FRANCESC XAVIER ROQUÉ RODRÍGUEZ

Tribunal:

- > **presidente:** ALVARO MARTÍNEZ VIDAL
- > **secretario:** Jorge Molero Mesa
- > **vocal:** STEFAN POHL

Descriptor:

- > HISTORIA DE LA CIENCIA

El fichero de tesis ya ha sido incorporado al sistema

- > <http://hdl.handle.net/10803/691061>

Localización: UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Resumen: Aquest treball és una anàlisi històrica del sorgiment de l'Institut Central de Anàlisis Clínicos, Bacteriológicos y Químicos, l'any 1909, a Barcelona, que després derivaria en la creació de Laboratorios Grifols, l'any 1940. La recerca s'ha desenvolupat en el marc del Programa de Doctorats Industrials de la Generalitat de Catalunya, en col·laboració amb Grifols S.A.

La tesi parteix d'una caracterització de l'empresa, el seu arxiu històric i les historiografies que ha generat. A continuació s'aborden, en els capítols centrals, tres conceptualitzacions diferents i complementàries de la sang. En primer lloc, es reconstrueix la relació inicial de la nissaga Grifols amb la medicina a partir de la consideració de la sang com a teixit, i del paper central dels primers laboratoris histopatològics en el desenvolupament d'un coneixement tècnic encarat a manipular la sang al laboratori. En aquest sentit, es presta especial atenció a la figura de Josep Antoni Grifols Roig i de Ricard Moragas Gracia, dos joves metges d'una nova generació interessada en la teoria bacteriana i en els mètodes de la medicina de laboratori.

A continuació, es revisa la qüestió del naixement de l'hemoteràpia moderna amb base a la consideració de la sang com a medicament. El desenvolupament de tecnologies transfusores pròpies, com la flèbula transfusora de Grifols, fou l'aplicació tècnica necessària per aprofitar els coneixements diagnòstics desenvolupats

prèviament al voltant de la sang amb el seu ús terapèutic. La flèbula, primer instrument de transfusió indirecte patentat a Espanya, és un element central per entendre el canvi ocorregut durant la dècada de 1920s. Finalment, s'analitza el gir industrial dels laboratoris Grifols en el marc de la consideració de la sang com a biocapital i la creació dels primers bancs de sang. Es para especial atenció a com els mètodes artesanals de la medicina desenvolupada pels Grifols deixaren pas al maneig industrial en la recol·lecció, l'emmagatzematge i el processament del plasma. En aquesta època, cal entendre els esforços familiars a l'hora de garantir una cadena de producció pròpia per l'elaboració d'hemoderivats. Els últims dos capítols s'acompanyen de disputes tècniques, legals i disciplinars aparegudes en els nous usos. A les conclusions s'integren els arguments de la tesi i s'avancen les línies d'investigació obertes.